

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Центр міжнародної безпеки та партнерства
Інститут міжнародних студій Вроцлавського університету
Центр інформації та документації НАТО
Факультет суспільних наук
Католицького університету Івана Павла II у Любліні
Інститут політичних наук та адміністрування
Університету Марії Кюрі-Склодовської

УКРАЇНА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

IX Міжнародна наукова конференція
12 травня 2023 року

Львів – 2023

УДК 327.56:007:004.056.5-049.5](477:100)(06)

Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 12 травня 2023 р.) / Упорядники: Мальський М.З., Лещенко Л.В., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2023. – 130 с.

У збірнику вміщені тези виступів учасників Міжнародної наукової конференції «Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки». Висвітлено широке коло питань теорії та практики функціонування системи міжнародної безпеки та актуальних питань політичної, економічної, інформаційної безпеки. Окрему увагу приділено прикладним питанням безпеки України та Польщі на регіональному та глобальному рівні.

За зміст, оприлюднені факти, поданий цифровий та статистичний матеріал відповідальність несуть автори. Тези виступів опубліковані в авторській редакції.

*Конференція проводиться під патронатом
Ректора Львівського національного університету
імені Івана Франка професора, члена-кореспондента
НАН України Володимира Мельника*

© Центр міжнародної безпеки та партнерства, 2023
© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023

UKRAINE AND TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL SECURITY SYSTEM

IX International Scientific Conference
May 12, 2023

Lviv – 2023

Ukraine and Transformation of International Security System.

Proceedings of the international scientific conference. (Lviv, May 12, 2023) / Ed. by: Malsky M., Leshchenko L., Kuchyk O., Vovk R. – Lviv: Faculty of International Relations of the Ivan Franko National University of Lviv. – 2023. – 130 p.

The proceedings contain abstracts of the participants of International Scientific Conference “Ukraine and Transformation of International Security System”. A wide range of issues of theory and practice of the international security system and current issues of political, economic and information security are covered. Special attention is paid to applied security issues of Ukraine and Poland at the regional and global levels.

The authors are responsible for the content, facts and submitted digital and statistical material. Abstracts are published in the author’s edition.

© International Security and Partnership Centre, 2023

© Ivan Franko National University of Lviv, 2023

Наукова рада конференції

Проф. Маркіян Мальський, Львівський національний університет імені Івана Франка,

Доц. Олександр Кучик, Львівський національний університет імені Івана Франка,

Проф. Кишитоф Коцюбінські, Вроцлавський університет (Республіка Польща),

Проф. Лариса Леценко, Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Проф. Войтек Гізіцкі, Католицький університет Івана Павла II у Любліні (Республіка Польща)

Проф. Валентин Балюк, Університет Марії Кюрі-Склодовської, Люблін (Республіка Польща)

Доц. Роман Вовк, Львівський національний університет імені Івана Франка,

Проф. Анджей Бешига, Зеленогурський університет (Республіка Польща)

Проф. Іван Панкевич, Зеленогурський університет (Республіка Польща)

ЗМІСТ

10.5

	9
<i>Анджей Біштіга, Іван Панкевич.</i> Правові пекти виплати воєнних репарацій: польський досвід	11
<i>Юрій Бураков.</i> Діяльність міжнародної тренувальної військової місії США «JMTG-U» уроки російсько-української війни	16
<i>Олексій Буряченко.</i> Російсько-українська війна як фактор порушення та еволюції світової безпекової рівноваги	20
<i>Діана Василюшин.</i> Концептуальні засади функціонування та розуміння сучасного дискурсу безпеки	24
<i>Роман Вовк.</i> Стратегічні комунікації України в умовах війни	26
<i>Яна Галамай.</i> Гібридні загрози для міжнародної безпеки: розуміння та протидія	30
<i>Таміла Герасимчук.</i> російсько-українська війна – загроза міжнародній безпеці	34
<i>Ірина Герлах.</i> Значення демографічного чинника для розвитку економіки України у поствоєнний період	38
<i>Маріанна Гладий.</i> Вплив російсько-української війни на безпеку в Балто-Чорноморському регіоні	41
<i>Ігор Іжнін.</i> Інформаційне протиборство, інформаційна політика та стратегічні комунікації у сучасних умовах	44
<i>Богдан Запотічний.</i> Сек'юритизація розширення НАТО керівництвом російської федерації напередодні повномасштабного вторгнення в Україну	47
<i>Ігор Зінько.</i> Геополітичні проблеми декомпозиції території російської федерації. Республіка Ідель-Урал	51
<i>Олександр Калініченко.</i> Європа потребує власного інструменту військової підтримки України	55
<i>Ірина Кіянка.</i> Популістські слогани в політичній діяльності Бориса Джонсона	60
<i>Марія Кут, Оксана Воробель.</i> Засоби дії та протидії гібридній війні в Україні	64
<i>Галина Кучик.</i> Інформаційна війна як виклик міжнародній безпеці	67
<i>Олександр Кучик.</i> Ініціатива Трьох морів: від інфраструктурного співробітництва до безпекового виміру у Центрально- Східній Європі	69

<i>Оксана Кушта, Анета Лех-Дебера.</i> НАТО–Україна: нові реалії після російського вторгнення	73
<i>Валерія Лимар.</i> Енергетична безпека України: сучасні виклики та загрози	75
<i>Ольга Луковська.</i> Мистецтво плакату та інформаційний фронт	78
<i>Зоряна Макогін.</i> Антикризове управління на грошово-кредитному ринку України як елемент забезпечення системи безпеки	81
<i>Ольга Малюта.</i> Українська державність у безпековій політиці ЄС та НАТО	84
<i>Григорій Перепелиця.</i> Перспективи НАТО в майбутній архітектурі європейської безпеки з Україною і без України	89
<i>Мукута Petik.</i> 5G Networks and (Cyber) Security Architecture: European and US Legal Perspective	96
<i>Лілія Питльована.</i> Проблеми світової ядерної та енергетичної безпеки під час російсько-української війни 2022-2023 років у репрезентації сучасної карикатуристики	98
<i>Анна Сахаревич.</i> Українська формула безпеки	102
<i>Наталія Стручок.</i> Кризове регулювання як інструмент забезпечення економічної безпеки України	104
<i>Юрій Теміров.</i> Китайський фактор в російсько-українській війні та перспективи міжнародного порядку	108
<i>Ігор Тодоров.</i> Національна безпека Румунії в контексті російсько-української війни	112
<i>Юрій Тодосійчук.</i> Українська трудова міграція в державах-членах ЄС та її роль в адаптації українських біженців	116
<i>Олександра Федунь.</i> Екологічна безпека України: пріоритети на період повоєнного відновлення	120
<i>Наталія Яковенко.</i> Антирашистська коаліція як складова сучасної архітектури європейської безпеки	124
<i>Victor Shadurski.</i> Authoritarian Belarus – a threat to regional security	127

- 4) https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_156338.htm
- 5) <https://www.hybridcoe.fi/hybrid-threats-as-a-phenomenon/>

*Таміла Герасимчук,
канд. іст. наук, доцент
Рівненський державний
гуманітарний університет*

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА – ЗАГРОЗА МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ

Гібридна війна Росії проти України з 2014 р. та повномасштабна збройна агресія з 24 лютого 2022 р., волюнтаристське порушення РФ норм міжнародного права, спричинені масові втрати і поранення серед цивільного населення, енергетичний шантаж, ядерна риторика, геноцид і ракетний терор в Україні спричинили глобальний зсув у європейській та світовій безпеці. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну зруйнувало ілюзорні уявлення про ефективність міжнародних механізмів безпеки та стабільність політичного світоустрою. У квітні 2014 р. тодішній Президент Естонії Тоомас Гендрік Ільвес у відповідь на анексію Криму і підготовку до повномасштабної військово-політичної агресії Росії проти України заявив, що «фундаментальне розуміння безпеки в Європі в даний час зруйноване», а «політичні лідери повинні визнати, що старі правила більше не діють».

Сучасний світ політично, економічно, екологічно та технологічно став значно складніший як в 1950-х – 1970-х роках, коли були сформовані інституційні засади міжнародного ліберального порядку. Погоджуємося з думкою італійського вченого-міжнародника В. Е. Парсі, що «очолюваний Заходом післявоєнний порядок був великим досягненням, побудованим навколо компромісу між політичним реалізмом і трансформаційними прагненнями лібералізму, балансування інтересів капіталу та регулювання економічної взаємозалежності» [3]. Але з початком гібридної війни РФ в Україні спростована думка, що ліберальний міжнародний порядок є стійким, адже на даному етапі ліберальний порядок переживає кризу, а рішучих дій

щодо його «адаптації» до геополітичних змін допоки не має. Р. Хаас у праці «Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу» відверто каже про те, що міжнародну систему розхитано, а норми, які з часів Другої світової війни визначали світовий порядок, вичерпали себе.

Сучасний стан міжнародних відносин характеризується високою нестабільністю і послабленням впливу міжнародних організацій, що покликані забезпечувати дотримання норм міжнародного права, а також мобілізувати зусилля для подолання глобальних безпекових загроз і викликів. Як влучно зауважив Дж. Розенау, сучасний світ став хаотичним і непередбачуваним. Турбулентність у міжнародних відносинах призвела до кризи європейської і глобальної систем міжнародної безпеки. У першу чергу свою недовіру показали міжнародні безпекові інституції ООН та ОБСЄ. Як результат – значно знизився рівень управління міжнародними кризами і процесами. Спроби реформувати ці структури поки-що не мають успіхів, а перебування і головування Росії в Раді Безпеки ООН у той час, коли вона веде жорстоку загарбницьку війну проти України, здійснює геноцид і тероризм проти цивільного населення, викликає принаймні когнітивний дисонанс. Міжнародна ситуація, яка склалася, свідчить, що в сучасному світі відбувається ерозія ліберального (постліберального) міжнародного порядку, що сформувався в період і після завершення «холодної війни».

Кардинальні зміни у міжнародних відносинах та криза міжнародного порядку відбувається, з одного боку, на фоні послаблення ролі міжнародних інституцій та порушення норм міжнародного права, а з іншого – глобального міжцивілізаційного протистояння між демократичними державами та авторитарними політичними режимами, що супроводжується асиметричною збройною агресією, проявом якої і є війна в Україні.

Розпочавши гібридну, а з 24 лютого 2022 р. – повномасштабну війну проти України, РФ сподівалася на відновлення своєї ролі як глобального гравця шляхом політичного, військового, економічного, інформаційного тиску на держави та інституції європейської і трансатлантичної спільноти, застосовуючи весь спектр інструментів гібридної та збройної агресії і не лише щодо України, а також для дестабілізації ситуації в інших державах, порушуючи заснований на нормах міжнародного права

міжнародний правопорядок. Війна стала біфуркаційною точкою трансформації міжнародного порядку і важливим історичним поворотним моментом, що матиме вплив на глобальну та європейську безпеку і міжнародний порядок. Однак, те, що ми зараз спостерігаємо – це «не стільки глибока чи остаточна криза існуючого порядку, скільки його триваюча (і безладна) трансформація в ширшу, більш інклюзивну систему глобального управління, що відображає потребу пристосування до нових геополітичних змін» [2].

Війна в Європі не лише поставила проблему зобов'язань щодо дотримання міжнародних правових та морально-етичних норм, але й виявила нагальну потребу в новому розумінні фундаментальних принципів і цінностей, на яких базується міжнародна співпраця та безпека. Війна РФ проти України – це і міжцивілізаційне протистояння різних культур, цінностей, ідеологій, управлінських моделей; «це не лише про Україну, це зіткнення двох світів, двох полярних наборів цінностей» [4]. Війна показала різочу відмінність і глибокий ціннісний розрив між українцями і росіянами, розвіяла міфи про «братні народи» і «другу армію світу», консолідувала українську націю. Загарбницька політика РФ виявилася провальною, а демократичні держави світу, більше ніж будь-коли раніше, об'єдналися на підтримку України перед загрозою неспровокованої та невиправданої військової агресії РФ.

Війна суттєво поглибила політичний діалог України з ЄС і НАТО та пришвидшила прийняття важливих політичних рішень. В ЄС і НАТО визнають, що війна РФ проти України вимагає нових підходів і стратегічних рішень щодо підтримки України та чіткого бачення її ролі у новій архітектурі європейської і глобальної безпеки. «Цей бій дуже важливий для нас, бо те як ми сьогодні відповімо на те, що робить Росія, визначатиме майбутнє міжнародної системи», – зазначила Урсула фон дер Ляєн [4]. Для координації дій демократичних держав щодо підтримки України у протидії російській збройній агресії створено і нові механізми, куди входять як держави-члени ЄС і НАТО, так й інші демократичні держави Європи і світу. Найбільш дієвим є Контактна група з питань оборони України (формат «Рамштайн»), що об'єднує 54 демократичні держави (загалом запрошено 60 держав світу). Протягом року, з моменту першої зустрічі 26 квітня 2022 р.,

відбулося 11 зустрічей у форматі «Рамштайн», результатом яких є надання Україні не лише оборонної, а й наступальної зброї. Процес лише набирає обертів і цілком ймовірно, що учасники формату «Рамштайн» планують нову архітектуру міжнародної безпеки. Україна є суб'єктом цього процесу.

Україні важливо залишатися у порядку денному ЄС і НАТО, брати участь у формуванні цього порядку, просувати Українську формулу миру на всіх міжнародних комунікаційних платформах щодо безпеки. Це є одним із ключових завдань політичного істеблішменту України задля збереження суверенітету та відновлення територіальної цілісності держави у міжнародно визаних кордонах і набуття членства України в НАТО та ЄС.

Збройна агресія РФ проти України є міжнародним злочином не може залишитися без адекватної відповіді міжнародної спільноти в інтересах глобальної безпеки та міжнародного порядку.

Список літератури:

1. Герасимчук Т.Ф. Солідарність Європейського Союзу з Україною у протидії російській збройній агресії: безпековий вимір. Науковий журнал «Регіональні студії» №32, 2023. С. 91-102. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.32.15>
2. Eilstrup-Sangiovanna and M., Hofmann S. C. Of the contemporary global order, crisis, and change. *Journal of European Public Policy*. 2020. Vol. 27, NO. 7/ P. 1077-1089. URL: <https://doi.org/10.1080/13501763.2019.1678665>
3. Parsi V. *The Wrecking of the Liberal World Order*. Translated by M. Parsi. Palgrave Macmillan, 2021. 325 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-72043-8>
4. Von der Leyen. "I'm deeply convinced that Ukraine will win this war". September 16, 2022. URL: <https://kyivindependent.com/national/von-der-leyen-im-deeply-convinced-that-ukraine-will-win-this-war>